

*Зілінський Андрій Миколайович,
здобувач кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії внутрішніх
справ*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ РОЗБІЙНИМ НАПАДАМ НА ПОМЕШКАННЯ ГРОМАДЯН, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗБРОЇ

Україна – демократична, правова держава, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є її головним обов'язком (статті 1, 3 Конституції України). Корисливо-насильницькі злочини посягають на ті основні аспекти, які гарантуються державою, та які охороняються законами. Найбільш поширеними злочинами цієї категорії є розбій, особливо небезпечними для життя є розбійні напади на помешкання громадян із застосуванням зброї.

Протидія злочинності – це безперервний процес, у межах якого здійснюється, зокрема, виявлення й розкриття особливо тяжких злочинів. Відтак організація діяльності щодо протидії злочинам має здійснюватися за такими напрямками:

аналіз проблем безпеки виявлення ознак готування чи вчинення особливо тяжких злочинів; викриття осіб, які намагаються вчинити злочин чи вчинили злочини, для притягнення їх до відповідальності;

перешкоджання втягненню осіб у злочинну діяльність;

оперативно-розшуковий моніторинг постійний поточний контроль, критичне спостереження та визначення стану об'єкта з метою виявлення змін, документування злочинної діяльності. Усі ці напрями необхідно розглядати як взаємозалежні складники протидії особливо тяжких злочинів, які можуть уточнюватися і доповнюватись залежно від негативних процесів [1, с. 37].

Аналізуючи причини та умови тяжких злочинів, слід констатувати, що вони є наслідками кризових явищ економічного та соціального характеру в суспільстві, а також тісно пов'язані із обставинами кримінально-правового характеру. Причинами вчинення особливо тяжких злочинів є, насамперед, прагнення злочинців до швидкої та легкої наживи, низький рівень доходів громадян, відсутність робочих місць, а також неможливість забезпечити свої потреби за рахунок коштів, отриманих із законних джерел. Зменшення рівня

злочинності можливо досягти, зокрема, завдяки їх профілактиці та попередженню [2].

Доцільно не відкидати і непроцесуальні форми взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час розслідування розбійних нападів на помешкання громадян. При якісній організації оперативного обслуговування території, підрозділи карного розшуку отримують інформацію відносно осіб, які причетні до скуповування майна, здобутого злочинним шляхом і можуть зорієнтувати слідчого щодо необхідності проведення допиту конкретних осіб у межах кримінального провадження.

Оперативно-розшуковому супроводженню при розслідуванні розбійних нападів на помешкання громадян, що вчиняються із застосуванням зброї, притаманні специфічні завдання, актуальними з яких є такі:

- збір, аналіз, зберігання та легалізація фактичних даних, що вказують на ознаки цих злочинів, тих, що придатні для прийняття процесуальних рішень;

- ведення оперативної роботи серед затриманих або заарештованих або їх підбурювачів і учасників з метою отримання і збереження у таємниці всіх обставин вчиненого розбійного нападу на помешкання громадян, що вчиняються із застосуванням зброї;

- виявлення і документування дій учасників організованої групи з вчинення розбійних нападів на помешкання громадян із застосуванням зброї, які чинять протидію органам досудового розслідування;

- сприяння органам досудового розслідування у перевірці оперативно-розшуковими силами, засобами і методами висунутих версій про причетність членів організованих груп до вчинення розбоїв;

- здійснення негласного контролю за поведінкою і вчинками підозрюваних, до яких обрано неізоляційні запобіжні заходи, з метою припинення протидії розслідуванню, недопущення вчинення нових кримінальних правопорушень або спроб переховуватись від органів досудового розслідування і суду;

- виявлення і документування раніше невідомих фактів та епізодів протиправної діяльності членів організованих груп, а також фактів їх участі в розбійних нападах на житло громадян із застосуванням зброї.

На нашу думку, перспективним напрямком протидії розбійним нападам на житло громадян із застосуванням зброї є:

– продовження оперативної роботи серед осіб з криміногенною поведінкою та осіб які залишилися на волі після реалізації матеріалів справ оперативних обліків, після початку кримінального провадження;

– оперативний пошук доказової інформації у кримінальному середовищі, яка використовується з метою протидії встановленню обставин щодо вчинення розбійного нападу на житло громадян із застосуванням зброї;

– пошук інформації та її документальне закріплення щодо осіб, які вчиняють такі злочини [3, с.183].

Отже, оперативно-розшукова протидія таким злочинам це цілісна система оперативного контролю та профілактичного впливу на осіб, які мають стійку кримінальну орієнтацію на криміногенну обстановку (ситуацію) та інші антигромадські прояви, а також на попередження та розслідування вчинених злочинів з використанням оперативних сил, засобів і методів.

Список використаних джерел

1. Воронов В. І. Теоретичні аспекти оперативно-розшукової протидії злочинам. Південноукраїнський правничий часопис. Одеса, 2012. Вип. 1. С. 36–38.

2. Синенький В.М., Курляк М.Д. Протидія злочинам, що вчиняються особами, здатними скоїти особливо тяжкий злочин *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: збірник тез Міжнар. наук-практ. конф. (8 листо. 2019 року). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. С. 183 – 184

3. Яковіна О.Б. Особливості взаємодії слідчих з іншими суб'єктами під час розслідування розбоїв, учинених неповнолітніми *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: збірник тез Міжнар. наук-практ. конф. (8 листо. 2019 року). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. С. 183 – 184.